

DE NOORD-BRABANDER

Staats- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

Per maand 12.
Per post 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

(Vrijdag, Zaterdag, Zondag, Maandag, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Beraadslagingen over het PLACET.

Vervolg.

Aangenaam is het ons, na in de verpligting te zijn geweest, zoovele vooroordeelen, dwaalingen, dwaasheden en ongerijmdheden te hebben moeten aanhalen en wederleggen, eindelijk eens te mogen rusten bij eenen verdediger der godsdienst en hare vrijheden; bij eenen Verteenwoordiger, die, ja, uit overtuiging sprak, maar wiens overtuiging niet onder den indruk van opperheerschappij, of bloedplakkaten, of suprematie, of geweld behoefde gesmoord te worden, maar die, met de grondwet in de hand, die overtuiging mogt laten gelden.

De heer ROMME bekwam, na den liberalen (?) verteenwoordiger ANEMART het woord. Van dien verteenwoordiger behoeven wij slechts aan te halen, en zijn verdere redeneringen overbodig, wij het door hem gesprokene en onze redenering hetzelfde zijn. Wij nemen dus zijne rede grootendeels over zoo als de heer Romme die gesproken heeft.

... Bij iederen vriend van vrede en eensgezindheid bracht het eenen hoogst aangename indruk te weeg, dat de Regering, bij de tegenwoordige voordragten, strafbepalingen had laten wegvallen, welke in die van 1842 waren opgenomen, en aan welker behoud de opwekking van godsdienstigen wrevel, de aanwakking van godsdiensttwisten verbonden waren. En het heeft dan ook niet gemist, dat het beleid en de moed, bij deze gelegenheid door haar aan den dag gelegd, zoo binnen als buiten deze Kamer, door iederen onpartijdige in hooge mate is gewaardeerd geworden. Bij hen, die dit gevoelen waren toegedaan, moest het alzoo hare einding en verwondering baren, dat bij het onderzoek van het onderhavige wetboek en op het invoeren eener strafbepaling op het placet, met zoo veel klein werd aangedrongen, en dat gevolgelijk daar, waar de Regering met het volste zegt den Staat voor alle gevaren beveiligd achtte, er door sommigen eens vrees voor denkbeeldige gevaren werd aan den dag gelegd, die het verleden niet had opleverd en welke vast minder in de toekomst zijn te duchten.

Zeer terecht heeft de Regering alzoo begrepen, dat de strafbepalingen op het niet laten placeteren konden worden gemist, en dat het gewoon recht voldoende is voor de bestrijding van misdrijven, welke door bedienaren van de godsdienst in de uitoefening hanner bediening zouden kunnen worden begaan. De algemeene strafbepalingen, onder de titels de veiligheid van den Staat betreffende voorkomende, zijn immers daar om de geestelijken,

niet van deze of gene, maar van iedere gezindheid onverschillig als de leeken, hij vergriep te treffen, en alzoo den Staat tegen onverhoopte aanslagen te beveiligen. Van waar dan de noodzakelijkheid tot de invoering van een bijzonder recht hier te lande, hoedanig recht thans niet is aanwezig?

Het placet zich oplossende in het verbod om pauselijke verordeningen af te kondigen, alvorens die door de Regering zijn goedgekeurd of geplaceteerd, is hier te lande afgeschafft en bij het decreet van 5 augustus en bij de publicatie van 18 augustus 1796, door welke beide staatsstukken het bestaan eener heerschende Kerk voor vernallen en Kerk en Staat als geheel te zijn afgescheiden worden verklaard. En dit was zeer natuurlijk; het placet liet zich begrijpen in die tijden, waarin de uitoefening der roomsch-katholieke godsdienst was verboden en ook daar, waar de pauselijke bullen en breven, eenmaal afgekondigd, kracht van wet erlangden, maar die afschaffing en scheiding kon het placet niet overleven, vermits de ratio placeti daardoor geheel kwam op te houden.

En is nu na die afschaffing het placet hier te lande nader wettelijk hersteld? Geenzins. Vruchteloos zal men in de aan het jaar 1796 opgevolgde staatsregelingen dat herstel zoeken; de staatsregelingen van 1798, 1801 en 1805 houden dat herstel niet in, evenmin als de constitutie van 1806 of l'acte constitutionnel de l'an VIII; de grondwetten van 1814 en 1815 zwijgen er insgelijks van, de laatste integendeel waarborgt de vrije uitoefening van godsdienst aan ieder ingezetene; het strafwetboek van Lodewijk Napoleon zoowel als het nog vigerend Code Pénal zijn het met stilzwijgen voorbijgegaan.

De wet van 18 Germinal Xde jaar, houdende de zoogenaamde organieke artikelen, waarbij het placet in Frankrijk weder is ingevoerd, doch welke aldaar door het keizerlijk decreet van 28 Februarij 1810 is moeten gewijzigd worden, ja die wet is hier te lande executoir verklaard, edoch nooit of nimmer geëxecuteerd geworden en dit wel:

in de eerste plaats, omdat die wet is eenzijdig uitloetel van het Napoleontisch gezag, een accessoir van het concordaat van 1801, onder het bedwang van een ijzeren scepter tot stand gebracht, en hetwelk hier te lande nooit is ingevoerd noch heeft gewerkt;

in de tweede plaats, omdat die wet het bisschoppelijk bestuur voor de Roomsch-Katholieke Kerk veronderstelt en wil, en aan die Kerk bijzondere regten verzekert, doch hoedanig bestuur hier te lande niet bestaat, terwijl men die regten steeds zorgvuldig heeft weten te onthouden door iets wat ik door heidderziende protestanten men dikwerf hoorde afteuren;

in de derde plaats, omdat daaraan voor zooveel noodig is gederogeerd door het keizerlijk tractaat van Fontainebleau van 17 Januarij 1813, bepallende in art. 8, dat de toestand der roomsch-

katholijken in Nederland nader zal worden geregeld, in de eerste plaats, omdat de wet van 18 Germinal Xde jaar, wanneer men dezelve ten aanzien der roomsche Kerk wil doen werken, ook voor iedere andere gezindheid, en alzoo ook voor de hervormde Kerk werken moet en deze alsdan de organisatie, bij die wet voor haar bepaald, zou moeten ondergaan, en ik laat hat aan uwe overweging over, welk lot in zoodanig geval aan de reglementen van 1816 voor de hervormde Kerk zou beschoren wezen; en

in de vijfde plaats, omdat, in weerwil van de executoir-verklaring dier wet bij art. 206 van het organiek decreet van 18 October 1810, de organisatie der roomsch-katholieke geestelijkheid, zoo als die bestond, gehandhaafd is.

Maar het groote en afdoende argument tegen het poenaliter sanctionneren van het placet is gelegen in onze Grondwet, naast welker milde en vrijgevege bepalingen hetzelfde onbestaanbaar is.

Het placet strijdt met de vrije uitoefening van de godsdienst, bij het Vde hoofdstuk en inzonderheid bij de artt. 188, 189, 190 en 194 1ste lid der Grondwet gewaarborgd.

De roomsch-katholieke Kerk toch, kan, zonder vrije en regstreeksche betrekking met haar hoofd, niet bestaan, noch hare godsdienst worden uitgeoefend. Het placet betreft dus eene regstreeksche uitoefening van het jus in sacra, wjl het uitsluitend kerkelijke zaken betreft of betreffen kan, zoodat de uitoefening van dat recht ook grondwettig aan geene andere magt buiten de kerkelijke toekomt.

Het placet is eene voorloopige censuur, en als zoodanig in strijd met de bepaling van art. 225 der grondwet, inhoudende dat een ieder alles verspreiden mag zonder eenig voorafgaand verlof daartoe noodig te hebben, behoudens zijne verantwoordelijkheid na en wegens die verspreiding....

Maar, zegt de eerste spreker van heden morgen: de verpligting om toe te zien, dat de Staat geen nadeel leed, berust op het Hoofd van den Staat, het placet is noodzakelijk. Welnu, men neme eens voor een oogenblik aan, dat het placet bestaat, en dat er elders eene bulle is uitgevaardigd, welke ter placetering wordt aangeboden, doch afgewezen; intusschen wordt zij door de drukpers opgenomen en verschijnt in alle nieuwspannen. zoude men dan kunnen aannemen, dat de verspreiding minder nadeel zoude te weeg brengen dan eene afkondiging hier te lande. Het is het tegendeel, Edel Mogende Heeren; doch ik wreef in den tegenwoordigen tijd voor zoodanige bulle niet.

Hetzelve is niet minder nutteloos voor de toekomst, omdat het niet kan of niet zal opgevolgd worden. De bedienaar van de roomsch-katholieke godsdienst, evenmin als die van elk ander op zich staand kerkgenootschap, zal de kerkelijke verordeningen, die hij van zijn hoofd of andere geestelijke magt ontvangt, en die kerkelijke

dienstigen aard zijn, aan eene voorafgaande goedkeuring onderwerpen, en dit is ook van dien re- delijkerwijze niet te vergen.

En dan vraag ik al wederom, wat zal het ge- volg eener poenale sanctie wesen? Een ander dan dat men des verkiezende de gewangenen met geestelijken zal kunnen opvullen, om te aldaar, tot groot gevaar voor den Staat, tot minderen of meerderen tijd te verplegen en alzo vruchteloos martelaars te maken.

Niet zelden heeft men thans in schrifturen of bijzondere gesprekken zien of hooren gewagen van regten of tegemoetkomingen, welke aan de roomsche Kerk zouden zijn toegekend geworden, en misschien heeft deze eenzijdige opvatting ook op het onder- navig vraagstuk derzelve invloed uitgeoefend. Intusschen bleef die Kerk tot dusverre van haar voornaamste regt, dat van organisatie, over- eenkomstig hare instellingen, verstoken, met hetgeen de organieke artikelen haar gaven; zij wordt daardoor gedwongen eene missie te blijven, als aan welke men het bisschoppelijk bestuur steeds heeft geweigerd of onthouden. Hierdoor wordt almede de opvolging van het placet onmo- gelijk gemaakt, omdat bij gemis van bisschoppelijk bestuur de Paas, die het registratie- en onmid- delijk hoofd der Kerk is, met haar ieder oogen- blik als het ware in geestelijke zaken in aanraking moet wesen; en zal men nu deze zoo teedere aan- raking in sacris aan voorloopige beoordeeling, aan goed- of afkeuring van het tijdelijk gezag (soms geheel en al vreemd aan en onbekend met de kerkelijke inrigting) willen onderwerpen? Dit kan niet, Edel Mogende Heeren, wijl de gewaarborgde vrijheid van gewaten er zich tegen verzet...

Nergens ook niet in Frankrijk, is het placet poenaler bekrachtigd.

De wet van 7 Vendemiaire IVde jaar, wel verre van straf te bedreigen, stelt de geestelijken daar- van geheel vrij, mits de afkondiging niet buiten de kerkgebouwen plaats hebbe; zoo was men daar voor de afkondiging door geestelijken mond bevreemd, waartegen ik, soms hier zoo vele schrikbeelden heb hooren ophangen, en dat nog wel in tijden, welke de handhaving van de gods- dienst voorzeker niet waren toegedaan.

De wet van 18 Germinal Xde jaar, houdt geene hoegenaamde strafbepaling in, evenmin als het nog in werking zijnde Code Pénal. Ten onrechte is er in het algemeen verslag, en ook in de discussien van heden, naar de artt. 207 en 208 van dat wetboek verwezen; dezelve zijn in Frankrijk nim- mer op de verspreiding van bullen toegepast; zij betreffen uitsluitend de correspondentie, en dit te regt, vermits een strafwetboek de plaats niet is om als het ware in transitie een placet in te voeren, ook dan wanneer het bestaanbaar mogt wesen; bovendien zou dit dubbel grievend zijn voor de roomsch-katholijken, welken het hier, wat men er ook van zeggen moge, alléén geldt en op welken het ook uitsluitend van toepassing is, hetgeen trouwens afdoende is bewezen, door de woorden: bullen en breven, welke in de voor- dragt van 1842 zijn opgenomen, en hetgeen nader wordt bevestigd door brochures en schrifturen in de laatste dagen tot ons gekomen.

Het placet was een der voornaamste grieven voor de vroegere zuidelijke provincien des Rijks, alwaar de organieke artikelen in werking waren, en de opheffing van die grief is door de Belgen van dat belang geacht, dat het door hen noodig is geoordeeld daartoe in hunne staatsregeling van 27 Februarij 1831, art. 16 op te nemen.

En zal men nu in het constitutionele Neder- land, vroeger het klassieke land der godsdienst- vrijheid genoemd, het eenige voorbeeld eener straf- bepaling op het placet geven; en dit wel zonder enige aan of noodzakelijkheid? Zal men daardoor een gezindheid, welke 1,200,000 leden telt, wil- len onstemmen en in het harnas tegen miskenning en onderdrukking doen klagen? Zal men door die in-

voering, op het hoofd der roomsch-katholieke Kerk als tijdelijk vorst een bondgenoot van het- Rijk, a priori de verdenking doen lieven van alhier op teer te kunnen prediken? Zal men zich niet constitutioneel minder vrijgevig betooven, dan in het naburige België, vroeger zoo vaak van on- verdraagzaamheid beschuldigd, en gevolgelijk in de dierbaarste aller vrijheden bij dat land ten achteren staan?...

De STAATSRaad, GOUVERNEUR DER PROVINCIE NOORD-BRABAND, heeft de eer, als een ver- volg op deszelfs annonce van den 21 September II, tot kennis van het publiek te brengen, dat de herstellingen aan 's Rijks fortificatie bruggen hui- ten de Wouwoort te Bergenopzoom, in zoo verre voltooid zijn, dat genoemde poort op Zondag den 3 dezer wederom geopend is kunnen worden, als wanneer de gemeenschap voor voertuigen heeft kunnen plaats hebben over de Hoofd- en Rade- lijnsbrug en verder door den bedekten weg voor de Luette Groningen in den Zandweg over de glacis welke op den Bredaschen straatweg nabij den Ketel uitkomt, terwijl twee dagen later ook de brug over de Voorgracht voltooid zal zijn, als wanneer de passage door de Wouwoort weder geheel ongehinderd zal kunnen plaats hebben.

Hertogenbosch 4 October 1847.

De Staatsraad Gouverneur voorn.
A. J. BOBRET.

ITALIË.

ROME, 21 september. De feestdag van den H. Naam van Maria is met groote pracht en godsvrucht door het aartsbroederschap van dien naam in de kerk van den H. Bernardus del Trajana gevierd.

Ll. zondag den 19 september, terwijl het aarts- broederschap zich in optocht naar de kerk van de H. Maria-della-Vittoria, van de EE. PP. Carmelieten, begaf om den gewonen dank aan de koningin des Hemels te gaan bewijzen, trad de stoet op het groote plein van het Quirinaal en Z. H., omringd door de kardinalen van het paleis, de prelaten en de ridders der kamer, gat van zijn balkon den apostolischen zegen aan al de leden van het aarts- broederschap.

— Wij kunnen verzekeren, zegt de *Diario*, dat het neven de waarheid is, dat in het kollegie der Edelen van Rome, hetwelk door de Jesuiten be- stierd wordt, een enkel kweekeling den kreet van *Leve Gioberti* heeft doen hooren.

— Uit Rome schrijft men aan *l'Ami de la Re- legion*.

De Jesuiten waren onlangs bijna het slagtoffer geworden van eenen valstrik, of verantwoordelijk van een misdrijf waaraan zij geheel vreemd waren, doch hetwelk, in geval van tijdige ontdekking, voor hen de ernstigste gevolgen had na zich kunnen slepen. Zij hadden sedert eenigen tijd de *Ruffinella*, eene oude villa van het roomsch kollegie te Frascati, thans het eigendom van de koningin-weduwe van Sardinië, gehuurd. De P. procurator van het roomsch- kollegie, vernomen hebbende dat men in het bosch hetwelk tot die plaats behoort, eene geheime bus- kruidfabriek had opgericht, was zoo gelukkig deze te ontdekken. Hij liet onmiddellijk den overheidspersoon van Frascati, op den prins Aldobrandini ontbieden, het bestaan der geheime fabriek werd gestaafd en ter kennis van den gouverneur van Rome gebracht. Indien hiervan niets uitgelekt ware, welke schoone stof zou aan de kwaadwilligheid verstrekt zijn ge- worden! Geen twijfel of men had dadelijk ver- zekerd dat de E. paters heimelijk buskruid maakten of eenig komplot tegen de vrijheid smeedden. Wie herinnert zich den tijd niet, toen de ingezetenen van Parijs vast geloofden en onveranderlijk her- haalden, dat de novicen van Montrouge zich in den wapenhandel oefenden, om op het volk te kunnen schieten.

— De *Semaphore* van Marseille zegt dat de Kardinaal Farretti het voornemen aan den dag heeft gelegd, om af te treden en dat aan den Kardinaal Amat, Jegaat van Bologna geschreven

is, om hem de betrekking van Secretaris van Staat op te dragen. Men hoopte echter nog den Kardinaal Farretti te zullen overhalen om zijn voornemen van aftrading te laten varen.

— Een brief uit Weenen van 27 september, aan de *Augsb. Zeit.* geschreven bevestigt de aan- staande vereffening van de zaak van Ferrara.

Volgens eenen brief uit Turyn aan hetzelfde blad geschreven zou de pauselijke regering den wensch geuit hebben dat de Oostenrijksche troepen naar de citadel en de voor haar in de stad be- stemde kazernen zouden terug trekken en geene patrouilles mogen uitzenden dan alleen in de straten, welke van gene naar deze leiden. De Zwitsers zouden in de anderen gedeelten der stad de dienst verrigten, terwijl de burgerwacht wer- keloos zou blijven. Deze tijdingen verdienen echter nadere bevestiging.

— Een brief uit Napels van den 25 september behelst het volgende:

» Sla geen geloof aan de geruchten, welke men over Napels verspreidt. Alles is er stil en de on- lusten van Calabrie zijn aan het bedaren. Het gou- vernement is meeter van de stelling en de be- volking neemt geen deel aan de oproerige bewe- gingen, welke men er stookt; en zonder de me- dewerking der massa's is eene revolutie onmo- gelijk. Men heeft genoegzame troepen naar Calabrie en Sicilie gezonden, om die gedeelte bewegingen te onderdrukken en allen opstand te vernijden.

ZWITSERLAND.

De oorlogzuchtige dekreten van Zurich hebben eenen wonderbaren weerklank gevonden in de ge- bergten van het oud Zwitserland. Van menschen geheugen was de *Landgemeinde van Schwyz* zoo talrijk niet als die welke nu gehouden is. Een duizend man uit Schwyz, allen tot het voeren der wapens in staat, hebben beloofd en gezworen geen ongelijk te zullen dulden, geweld met geweld te zullen keeren en hun goed, hun leven en hun leven voor de vrijheid van hun vaderland en het geloof hunner vaderen te zullen geven. Het defensief ver- bond der zeven catholieke staten is er aangenomen en bekrachtigd geworden en alles wat het gover- nement tot heden gedaan heeft, goedgekeurd. De kantonnale raad ontving last en volmagt, om alles te doen en te bevelen, wat door de eer en de on- afhankelijkheid van het land zou gevorderd worden.

De oorlog, welke de heeren uit Zurich en Bern ons toezeggen zal geen soldatenspel, maar een ern- stige en volksoorlog wesen. Schwyz heeft de uit- tarding, van de 151 raadsheeren van Zurich uit- gegaan, gehoord en aangenomen.

DUITSCHLAND.

Een bevel van den keizer van Oostenrijk roept den Hongaarschen Landdag tegen den 7 november te Presburg bijeen. De landdag zal eenen nieuwen paltzgraaf kiezen en zich over vele magistraten, welke men zegt hoogst gewigt te zijn, moeten ver- klaren. De keizer zal in persoon de zitting openen.

— De buitengewone zitting der Beijersche Staten is den 28 september te München geopend. Koning Luitpold heeft de koning bij die gelegenheid ver- tegenwoordigd. Geene redevoering is door den prins, noch door den minister van binnene- landsche zaken uitgesproken. De eerste zitting is geheel besteed aan het afleggen van den eed door de nieuwe leden en aan de keus der deputatiën. Men denkt dat de geheele zitting door de beraad- slagingen over de daarstelling van jaarweten zal vervuld worden.

ENGLAND.

LONDEN, 2 oktober. De koningin weduwe en aanstaanden zaterdag naar Madeira vertrekken en er den winter door te brengen.

— Een Kabinetraad is tegen den 12 belagd. Al de ministers zullen daarbij tegenwoordig zijn.

— De administratie der posterijen, doet een

streng onderzoek om de daders van ontvreemdingen der depeches, welke aan de koningin, tijdens hare reis door Schotland, gezonden en nooit terug gekomen zijn, te ontdekken. Eenige dier depeches beheldden officieele stukken, welke de koningin teekenen moest, en nu op nieuw moeten worden opgemaakt.

— De *Standard*, wiens dwaze en brutale onverdraagzaamheid wij onlangs mededeelden, beschuldigt openlijk het ministerie van lord John Russell dat het Engeland geheel aan het *papismus* wil overleveren. Wat dit bewijst is voor eerst de lange hijeenkomst, welke de eerste minister eenige dagen geleden met eenen catholijken bisschop, Dr. Wiseman, gehad heeft; ten andere de benoeming van eenen catholijken gouverneur voor Malta; ten derde het voorschot van 4 à 500 p. st. hetwelk naar men zegt, gedaan is aan den catholijken priester van Kilmure, in het graafschap van Mayo (Ierland), voor het bouwen eener kerk; en eindelijk de zending van lord Minto naar Rome.

» Hoe! roept de *Standard*, buiten zich zelve van verontwaardiging uit, hoe kan een ministerie, hetwelk in al zijne handelingen en strekkingen zoo geheel paapsgezind is, de minste achting waardig zijn van Engelschen, die in vrijheid geboren zijn.

— Mgr. Wiseman, vicaris apostoliek van Londen heeft bij eenen treffenden herderlijken brief zijne betrekking aanvaard.

IERLAND.

De beweging tegen de voldoening der armen-tax duurt steeds voort en breidt zich op eene onrustbarende wijze uit. De landherds weigeren niet te betalen maar verklaren het niet te kunnen. Tegenover zoodanige verklaring blijft er waarschijnlijk voor het Engelsch gouvernement niets anders overig dan zich hante landen toe te eighen, om ze later, zoo mogelijk te verkoopen. De dag der straf schijnt eindelijk voor de beroozene aangebroken te zijn!

— Mgr. Derry, benoemd tot bisschop van Clorfort, is het 22 september te Loughrea, door Mgr. den aartsbisschop van Tuam gewijd. Dr. Derry, priester uit het bisdom, werd met eenparige stemmen door zijne ambtgenooten gekozen en den Paus voorgesteld als den waardigste, om den eerbiedwaardigen bisschop, welchen de geestelijkheid van Clorfort nog lang betreuren zal, op te volgen. Als eenvoudige priester had Dr. Derry het vertrouwen zijner ambtgenooten gewonnen door zijne godsvrucht, diepe geleerdheid en de eenvoudigheid zijner deugd.

SPANJE.

MADRID, 28 september. Een koninklijk besluit van den 26 beveelt dat voortaan de onroerende goederen, behoorende aan liefde-gestichten, hetzij nationale, provinciale of gemeentelijke, en niet noodzakelijk zijn voor de dienst dier gestichten, wanneer zij minder dan 2 pct. netto opbrengen van het kapitaal waarop zij geschat zijn, in het openbaar zullen moeten verkocht worden. Men had gehoopt dat de goederen der liefdegestichten niet in de nieuwe berekeningen van den heer Salamanca zouden begrepen zijn; het bovenstaand besluit bewijst het tegendeel.

— De *Faro* zegt dat tot de ontbinding der Cortes besloten is.

— De *Popular* verzekert dat de heer Bulwer zijne terugroeping gevraagd heeft, onder voorgeving van den slechten toestand zijner gezondheid.

FRANKRIJK.

PARIJS, 3 oktober. Men spreekt van de aanstaande benoeming van den prins van Joinville tot den graad van admiraal.

— Men wil comités van oppositie, op eene groote schaal oprigten. Er zullen voortaan departementale, arrondissementale, kantonnale comités zijn, welke

alle van de centrale commissie van Parijs afhankelijk zullen zijn.

— Het gouvernement heeft de opnemng van alle godsdienstige instellingen in Frankrijk bevolen.

— De vermaarde diamant, bekend onder den naam van *Groothertog van Toskanen* is naar Parijs gezonden om er verpand te worden. Deze diamant van de 4e klasse wordt geschat op 2,627,133 fr. 75 c.

— Uit Toulon schrijft men van den 28 september. De gemeenschap tusschen het kabinet der Tuilerien en het hof van Rome is zeer druk geworden. Al de stoombooten der linie van de Levant, leggen te Civita-Vecchia aan om depeches af te geven en te ontvangen. De *Antelope* welke gisteren wedergekeerd is, heeft depeches medegebragt, welke onmiddellijk naar Parijs opgezonden zijn.

De *Tartare*, welke den 22 nog in de haven van Civita-Vecchia ter anker lag, schijnt daar tot nader bevel ter beschikking van den ambassadeur van Frankrijk te moeten blijven.

— De weduwe van den beruchten Vidocq heeft zich, door eenen zelfmoord van het leven beroofd.

BELGIË.

BRUSSEL, 5 oktober. De koning, de koningin en de hertog van Brabant zijn heden naar Parijs vertrokken.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 6 October.

Cisteren ochtend heeft Z. M. de Koning vergezeld van H. D. Adjudant den baron Merkus de Cock te Vught het terrein bezocht, alwaar de Lunetten n°. 6 en 8 moeten opgeworpen worden. Daarna heeft Z. M. het door H. D. aangekochte aangenaam gelegen landgoed, van ouds genaamd het *Karthuizer Klooster* bezigtigd en, naar men verneemt, nog den last gogeven om de daarbij gelegene groesgronden voor H. D. rekening aan te koopen. Waarna Z. M. naar Tilburg teruggekeerd is.

— Bij besluit van den 1 dezer heeft Z. M. tot districts-commissaris te Roermond, in plaats van jonkh. F. Michiels van Kessenich, vroeger uit die betrekking eevol ontslagen, benoemd den heer L. F. H. Beerensbroek.

— Bij koninklijk Besluit van den 2 October 1847, worden de Zeeuwsche Rijksdaalders op den 24 October buiten koers gesteld; van den 21 tot den 26 dier maand wordt gelegenheid tot inwisseling dier stukken gegeven.

De gedeelten van Zeeuwsche Rijksdaalders zijn hieronder niet begrepen:

's HAGE, 5 oktober. Betreffende den staat der gezondheid van Z. K. H. prins Alexander der Nederlanden verneemt men, dat de doorluchtige lijder eenigzins in beterschap begint toe te nemen, en dat, zoo als men hoopt, de tegenwoordige ziekte gunstig zal werken ten aanzien van vroegere ongesteldheden en ziekte, waaraan Z. K. H. meer dan eens leed.

— Al de ter steurharing-visscherij uitgeruste pinken van Scheveningen zijn thans afgevaren. Vrijdag morgen, en alom zeten dagen vroeger dan verleden jaar, is reeds van de vloot eene schuit, toebehoorende aan den heer J. Hoogenraad, en gevoerd bij E. Plugge, met eene lading, groot 28,000 stuks aangekomen. Dadelijk zijn de gewone geschenken aan Z. M. den Koning en aan de overige leden van het Koninklijk Gezin, mitsgaders aan Hunne Exc. de ministers en andere hooge ambtenaren, afgezonden. De haring heeft f 43 a f 52 de duizend gegolden. Er was nog eene haring-schuit van Noordwijk te Scheveningen in het gezigt.

— Dingsdag laatstleden is uit Delft vertrokken, na een tienjarig verblijf op het instituut van den heer van Moesk aldaar, prins Quamina Pokoo, neef van den Koning der Achantijnen, om met het schip *Elise Susanne*, kap. Dijkema, naar de Kust van Guinea terug te keeren. (Dit schip is vrijdag namiddag van Hellevoetsluis in zee gezeld.)

— De sloe te Leyden staat thans in haren schoonsten bloei. Deze zeldzaam bloeiende en prachtige plant lokt bij voortduring eene groote

menigte stadgenooten en vreemdelingen. Men rekent dat zij bij goed weder nog wel eene maand in bloei kan blijven.

— De uitvoer van slagvee, uit de Vriesche zeehavens naar Engeland, is steeds zeer belangrijk te noemen. Met de nieuwe stoomboot *de Friesche Leeuw* zijn, onderanderen, op den 25 september van Hartingen naar Londen verzonden 1280 schape, 150 stuks rudyvee en eene aanzienlijke hoeveelheid vriesche boter.

— Zijne Exc. de minister van Staat, baron Schimmelpenninck van der Oije, heeft den 1 dezer zijne betrekking als gouverneur der provincie Gelderland aanvaard.

— Als de berigten, welke wij uit 's Hage bekomen hebben, juist zijn, dan zoude het gerucht van de aftrading van den Minister van Hall den volgenden grond hebben:

De regering heeft vroeger verklaard, dat aan de herziening van ons Staatsverdrag niet te denken was, zoolang de finantien van den Staat niet geregeld waren; doch nu zoude de minister verklaard hebben, dat, aangezien thans de finantien geregeld waren, ook het juiste tijdstip tot eene grondwetsherziening gekomen was: deze meening zou volstrekt bij de regering geen bijval gevonden hebben, en zoo men thans reeds naar een nieuwen minister van finantien omtien. De heer Rappard zou naar 's Hage ontboden zijn, om hem te bewegen de portefeuille van Binnenlandsche Zaken aan te nemen, terwijl de minister van Randwijck die van Buitenlandsche Zaken zoude aanvaarden. Behelzen deze geruchten, en als zoodanig vermelden wij ze slechts, waarheid, dan zoude de minister van Hall, die door zijne veerkracht en werkzaamheid inderdaad populariteit verworven heeft, door dit zijn voorstel toonen, zijnen tijd en de natie te begrijpen. Wie durft zeggen, of wij niet misschien aan den verblijdenden dageraad van een nieuw regeringstelsel gekomen zijn.

(Overijssel.)

— Naar men verneemt is er reeds een kandidaat voor de Tweede Kamer, in plaats van den heer Bruce, ter sollicitatie naar Twente op reis.

(id.)

LATERE BERIGTEN.

— Uit Rome maakt men dat ten gevolge van een uit Rome ontvangen bevel, eene huiszoeking gedaan is bij den graaf Framentie, directeur der politie te Jesi. Men verzekert dat men bij hem een veertigtal brieven gevonden heeft, waaruit blijkt dat hij eene drukke correspondentie hield met personen van eenen veel hoogen rang, als zijn eigen maatschappelijken stand zoude doen veronderstellen en dat die brieven de gewichtigste zaken tot onderwerp hebben.

De kardinaal Ferretti heeft, tot vreugde van alle vrienden der orde, besloten zijnen post te behouden.

De koning van Beieren heeft den Prins van Leiningen, broeder van koningin Victoria, benoemd tot president van de eerste kamer der Stenden en den baron van Rottenham tot president der tweede Kamer.

Het spaansch ministerie heeft besloten aan den generaal Narvaez bevel te geven, zich onmiddellijk naar zijne ambassade te Parijs te begeven.

ONTVANGEN

VOOR

DE GEMEENTE VAN DE H. ROZA OP CURAÇAO.

Volgens vorige opgave..... f 41.00.
Ontvangen van B. M. B. uit Amsterdam, een Mantbillet, groot..... f 5.00.
Totaal..... f 46.00.

Mengelwerk.

« Kan men nog mensch zijn »
« Zonder Christen te wezen ? »

OPLOSSING VAN GROOTE VRAAGSTUKKEN.

(Vervolg van nummer 116.)

XVII HOOFSTUK.

Waarom kunnen wij niet gelukkig zijn in deze wereld.

Alle de goederen, welke de wereld ons aanbiedt,

hebben drie gebreken, welke hen uit hunnen aard onmagtig doen zijn om den mensch gelukkig te maken. — Zij zijn zoo beperkt dat zij slechts door het klein getal kunnen bezeten worden. — Zij zijn zoo ijdel dat zij nog nooit iemand bevredigd hebben. — Zij zijn zoo kort van duur, dat zij niet verdienen dat men er zich aan hechte.

1. *Zij zijn te beperkt.* — Doordien God ons allen een gelijk verlangen naar het geluk gegeven heeft, zoo is ook zijn wil, dat wij allen hetzelfde in gelijke mate zullen genieten, onze eigene werken alleen kunnen onze regten op het goddelijk erfgoed verbrokkelen of vernietigen.

Wat is echter minder evenredig, wat meer onverdiend dat de verdeling der goederen dezer aarde? Welke is de misdaad van dat kind, dat geboren wordt in den ellendigsten en verachtelijksten staat? Welke is de verdienste van dat andere, wiens wieg belegerd wordt door overvloed en weelde? — Het geluk in de eerbewijzingen, als de rijkdommen en de genoegens stellen, is den Hemelschen Vader van Zijne schoonste eigenschap, de onpartijdigheid, berooven: aan de overgroote meerderheid zijner kinderen, die veroordeeld om in de ontberingen op te groeijen en onopgemerkt in het graf te dalen, de wanhoop ten deel geven.

Zult gij zeggen dat de ongelijkheid der standen het werk der menschen, en niet van God is? — Ik neem aan, dat de zaak zoo waar is als zij valsch is. (1) Zult gij daarom de menschen verbeteren? Zult gij het bewerken dat allen, eenbeentige en kreupelen, zich verstaan, om naast elkander naar het altaar van het geluk te treden? Zult gij het bewerken dat de blinde godin aan allen een gelijk lot toewerpt? Zult gij het van dien behendigen ondernemer verkrijgen, dat hij afstand doe van zijn dagelijksch voordeel van eenige duizenden, om dat de dagelijkse verdiensten van zijn buurman, den schoenlapper, geene tachtig centen bedragen; of wel zult gij hem doen besluiten om zijnen overvloed met al de schaarslijpers van het koninkrijk te deelen? Gij beroept u op het geweld, maar zoudt gij denken dat de arme, welken gij tegen den rijke wapent, zich bij de plundering van de legerplaats der overwonnenen, tot den hem wettig toekomenden buit, dat is te zeggen, volgens u, tot het drie en dertig miljoenste gedeelte van Frankrijks rijkdom, bepalen zoude? Deze trotsche ezelen behoren bij Saint-Simon, de Lamennais en alle de hersenloozen hunner soort te huis.

2. *Zij zijn te ijdel.* — Ik veronderstel, dat een hemelsche gezant, belast met de bestiering dezer wereld, onder ons den wensch der St. Simonisten komt verwezenlijken. Ik neem aan, dat hij, door gelukkige hervormingen in de nijverheid, de werkzaamheden op de helft vermindert, en het bedrag der voortbrengselen verdubbelt. Overvloed zal op de wereld heerschen. Wij zullen geene behoeftigen meer hebben. Maar zullen wij gelukkigen hebben? — Vraagt het aan de oude en latere Cresussen, aan welke de fortuin honderdmaal meer eerbewijzingen genoegens en rijkdommen heeft toegeworpen, dan elk onzer zoude kunnen eischen in eene minder eenzijdige verdeling van het aardse speelgoed. Ondervraag hunne voorhoofden: is het op het huine dat het geluk zijne zuivere vreugd en zachte vrolijkheid ten toon spreidt?

De communisten gaan alle uit van die edele beschrijving van den mensch, ons door een berucht dier gegeven: de mensch is een verterende buis, aan beide einden geopend (Cabanis); daarna de voortbrengselen der zes miljoenen vierkante uren van den bevoorwaarden grond beschonken, vinden zij genoegzaam levensonderhoud om van het eene einde tot het andere duizend miljoen van verterende buizen te vullen. Ongelukkiglijk is deze

(1) *Niets zoo onwaar, inderdaad. De ongelijkheid der standen, is het onvermydelijk gevolg der ongelijkheid van natuurlijke en zedelijke krachten, zoo groot onder de menschen. Nu, dit heeft wel eenigen schijn van een goddelijk werk. — Ja het is God die den kleine en den groote gemaakt heeft (Sap. VI, 8) de schrijver van de woorden eens geloovigen heeft niet geschroomd het tegendeel te bevoeren: God heeft noch kleinen noch grooten gemaakt (Ch VII) ook heeft hij het lot ondergaan van allen die den voet tegen de eeuwige waarheid durven oplichten: hij is met het hoofd tot op den bodem van een poel van ongerijmdheden gevallen, en reed, tien jaren woelt hij daarin rond.*

beschrijving zeer onvolmaakt. Naast de verterende kracht bevindt zich in de buis een oneindig meer eischend vermogen, het hart. Indien twee ponden brood genoegzaam zijn om het stilwijgen aan de meest gretigste maag opteleggen, is de geheele wereld niet toereikende, om de lusten van zijnen nabuur te verzadigen.

Neen, het is gewis niet met eenige morgenlands, dat gij den eindeloozen stroom der menschelijke begeerten dempen zult. Van al de duivelen, die ons geslacht folteren, is de honger ontegensprekelijk de minst algemeene, de minst wreede. Wilt gij er het bewijs van? — Onder de honderd ongelukkigen die zich het leven benemen, zult gij nauwelijks éenen hongerslijdende vinden.

III. *Zijn zij van te korten duur.* — Ik veronderstel dat de mensch hier beneden het waar geluk kunne invoeren, zal hij het lang genieten?

Wat is dan dat leven, waarin men wil dat in den tijd vinde om gelukkig te zijn? — Het is het kan niet anders, dan het tegenwoordig oogenblik wezen; het is dat wiakundig, onmerkbaar punt, hetwelk het verledene, dat niet meer in mijne magt is, van de toekomst, welks genot mij door niets gewaarborgd wordt, afscheidt.

Het is minder dan eene minuut, minder dan eene seconde, want, van de zestig deelen welke de seconde bevat, behooren er negen-en-vijftig aan het verledene of de toekomst. En het is op de punt van eene naald, onder de steeds boven mijn hoofd gehevene zeilen des doods, onder den indruk der schrikwekkende geheimen, welke het algemeen geloof mij aan gene zijde des grafs doet te gemoet zien, dat men mij komt zeggen, zijt gelukkig!!!
Uit het Fransch. M. P. D.

(Wordt vervolgd.)

Advertentien.

Heden overleed alhier, tot mijne, en mijner vier kinderen innige droefheid, mijn geliefde Echtgenoot de Wed. Edele Zeer Geleerde Heer **CORNELIUS JOSEPHUS CRIELAERS**, med. et art. obst. Doctor, Lid van den Stedelijken Raad dezer Stad, in den ouderdom van ruim 41 jaren, na tijdig voorzien te zijn geweest van de laatste Heilige Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk.

A. N. VAN DE WIEL.
 Wed. J. C. CRIELAERS.

Heusden, 1 October 1847.

Eenige Kennisgeving.

Verzoeks van Brieven van Rouwbeklag verschoond te blijven.

AANBESTEDING.

Op **Zaterdag den 9 October 1847**, des voormiddags ten 11 ure, zal, door **HET GEMEENTEBESTUUR VAN SCHIJNDEL**, in bijzijde van den Heer **HOOFD-INGENIEUR VAN DEN WATERSTAAT**, in de provincie **NOORD-BRABAND**, ten Raadhuize van **Schijndel** worden

AANBESTEED:
HET VERBETEREN
EN IN GEREEDHEID BRENGEN DER
AARDENBAAN,

van af het Dorp **SCHIJNDEL** tot aan de **ZUID-WILLEMSVAART** in de rigting van **HEESWIJK** zoo als zulks voor de eventueele **Begrijping van dezelve** zal vereischt worden.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek, op hetwelk de bovengemelde Aanbesteding zal plaats hebben, zal, boven en behalve op het Raadhuis te **Schijndel** ter lezing liggen, te **'s Hertogenbosch**, in het Eindhovensche Koffijhuis, te **Schijndel**, in het Logement de **Zwaan**, bij **J. VAN DER PEN** en te **Heeswijk**, in de **Zwaan**.

Zullende daags voor den dag van besteding, alsmede des noods, 's morgens, tusschen 8 en 9 uren van laatstgemelden dag, de noodige aanwijzing, in loco worden gedaan en terzelft intusschen nadere informatien te bekomen zijn, zoo bij den Heer **HOOFD-INGENIEUR** voornoemd te **'s Hertogenbosch**, als bij het Gemeentebestuur van **Schijndel**.

* Aan het **INSTITUUT VOOR DOOFSTOMMEN** te **St. Michiels-Gestel**; ligt ter perse:

Directorium asceticum JOHANNIS BAPT. SCARABELLI, S. J. Sacerdotis; additis copiosissima indice rerum, conceptibus concionum et Theologia mystica S. BONAVENTURAE. In 4 vol., waarvan het eerste vol. eerstdaags het licht zal zien. Dit belangrijk en zeer gezocht werk zal ten aanzien van papier, letter en uitvoering niets te wenschen overlaten.

* De **FRANSCH E KOSTSCHOOLHOU- DER** te **Asten**, aan de **Zuid-Willemsvaart**, verlangt ten spoedigste **IEMAND**, die de **FRANSCH E TAAL**, het **SCHON-SCHRIJVEN** en **REKENEN** magtig is. Brieven franco, doch liefst in persoon.

Alle bekende en onbekende Schuldeischers (de bevoorregte Land- en Hypotheekhouders daaronder begrepen) van **SCHREUDERS**, Koopman te **Veendam**, bij vonnis der Arr.-Regt. van **'s Hertogenbosch**, dd. 15 sept. 1847, in staat van **FAILLISSEMENT** verklaard, worden opgeroepen om op **Donderdag den 14 October** aanstaande, des voormiddags ten twaalf ure tegenwoordig te zijn in het Paleis van Justitie te **'s Hertogenbosch**, zullende aldaar, ingevolge bevelschrift van den Edel Achtb. Heer Regter Commissaris, worden overgegaan tot de verificatie der schuldvorderingen. **'s Bosch 5 October 1847.**

VAN COOTH,
 Curator.

Graanmarkt

van **'s HERTOGENBOSCH**.
 Maandag en Dingsdag, 4 en 5 October.
ROGGE / 7.65, / 8.00 a / 8.25.
BOEKWIT / 6.35 a / 7.50 / 8.10.
HAVER / 3.35 / 3.65.

EINDHOVEN den 5 October 1847.

De prijzen der Graanen, zijn heden alhier geweest:
 Een Nederlandsch Mud Rogge f 7.40
 » » » » » » » » » » » 7.00
 » » » » Haver 3.10
 » » » » Pond Roggebrood 0.09
 » » » » » » » » » » » 0.78.

AMSTERDAM, 29 September.

Tarwe tot verlaagde prijzen met goeden handel aan cons.: 130 p. b. Pools. f 430; 135 p. n. Mecklenb. f 395; 128, 132 p. b. Pools. f 410, 42; 132 p. Bovenlands. f 370; 132 p. n. Gron. f 362.
 Rogge met weinige handel. In cons.: 123, 124, 12g, 12e p. n. Inl. f 232, 235, 240, 243; 115 p. Petersb. f 204; 117 p. Arch. f 213.

Beurs van Amsterdam

Maandag 4 October ten 4 ure.
 W. S. 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 53 $\frac{1}{2}$, 54, 53 $\frac{1}{2}$. Dito 3 pCt. 65 $\frac{1}{2}$.
 Dito 3 pCt. rescontre 65 $\frac{1}{2}$, 6. Certif. 4 pCt. 85 $\frac{1}{2}$. Am. Synd. 3 $\frac{1}{2}$ pCt. 84. Handelm. 163 $\frac{1}{2}$, 2. Ardoins 85 p. st. 14 $\frac{1}{2}$.
 Dito 510 p. st. 13 $\frac{1}{2}$. Dito Coupons 12 $\frac{1}{2}$, 1. Spanje Binnenl. 3 pCt. 23 $\frac{1}{2}$, 1 $\frac{1}{2}$, 5. Port. te Lond. 4 pCt. 23, 5. Oude Russen 104 $\frac{1}{2}$. Dito 4 pCt. 87. Dito Stieglitz en Co. 86 $\frac{1}{2}$. Metaalk. 100 $\frac{1}{2}$. Dito 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 50 $\frac{1}{2}$, 51 $\frac{1}{2}$. Brazil. van 100 p. st. 85 $\frac{1}{2}$.

OPGAVEN van de HOOGTE der Rivieren de **MAAS** te **Grave** en van de **DIEZE** te **'s Bosch**, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DA- TUMS	MAAS TE GRAVE			DIEZE TE 'S BOSCH.		
	BOVEN AP.	GEVASSEN.	GEVASSEN.	BOVEN O.	ONDER O.	GEVASSEN.
Oct. 4	ell. 55	dm. 4	dm. 4	ellen 1	dm. 42	dm. 1
5	55	4	4	1	42	1
6	55	4	4	1	42	1

De O. te **'s Bosch** is 4 el 11 duim boven AP.
 Hoogte van den Rijn te **Kruken**, 3 octob. voet 9 duim.
 Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOT**.